

ДЕСКТОП НА СУДБИНАТА

Најголем мотив за работа на тајванските производители на компјутери е неможноста клиентите да држат чекор со нив. За тоа сведочи и Франсис Цан, претседател на тајванската корпорација MITAS: "Многупати ни се има случено да вратиме клиент со порачка за производ што е застарен. Една јапонска компанија се заинтерсира за еден од нашите производи, па им понудивме примерок за тестирање. По два месеци тестирање, тие беа задоволни и подготвени да извршат порачка, но моравме да ги одбиеме и да им кажеме: "Извинете, господа, но производот е веќе застарен и не го произведуваме."

Да се одбие јапонска компанија во денешно време е реткост, но Тајван тоа може да си го дозволи, зашто според приходите од компјутерската индустрија што минатата година изнесуваа 11,6 милјарди долари Тајван е на четврто место, веднаш зад САД, Јапонија и Германија. Тоа е огромен приход за островска земја од 21 мил. жители, која одржува дипломатски односи со само триесетина земји. Годинава, Тајван ќе произведе 27 милиони notebook компјутери, повеќе од која и да е земја и 4,6 милиони десктоп машини од кои голем дел ќе се транспортираат од пристаништата Килунг и Каошијунг во продавниците на Јапонија и на запад со етикетите на звучни имиња какви што се: IBM, Compaq, NEC и Apple. Тајван, исто така, контролира 80% од светското производство на матични плочи - срцето на компјутерот, 61% од производството на скенери, 80% од производството на глумчиња и 52% од светското производство на тастатури. Со сегашните планови Тајван се заканува дека ќе ги засени своите најдобри муштерии, токму оние компјутерски гиганти кои помогнаа во раз-

војот на оваа земја. Така, тајванската корпорација Acer Inc. започна со пласман на сопствено дизајнирани десктоп машини на светскиот пазар, додека другите тајвански компании ќе мораат уште да работат со своите клиенти за да го достигнат ова ниво, но сепак уште сега се рамноправни партнери во дизајнот и производството. За нивната способност зборуваат и порачките од познати електронски гиганти за производство на делови за своите најнови производи. Така, Compaq упати понуда до Mitac и Inventec за соработка во дизајнот на новите notebook компјутери. Hewlett Packard и Dell продаваат машини што под нивна етикета се произведуваат во Тајван, додека Apple соработуваше со Inventec во производството на Newton Message Pad 110. IBM исто така не ги заобиколува тајванските фирми (најновиот ThinkPad се произведува со тајванската фирма ACE-Technology). Причината за вака плодната соработка лежи во "мошне конкурентските ниски цени" со кои настапуваат тајванските фирми што во иднина ќе им донесат уште поголеми приходи.

Тајван има сосема мал домашен пазар, 97% од производството е наменето за извоз. Иако тајванската електронска индустрија има доживотна конкуренција во Јужна Кореја, Хонг Конг и Сингапур, сепак е на врвот, бидејќи виедна од овие земји со својот успех не може да се мери со Тајван. Успехот се припишува на способните бизнисмени, но најмногу на природата на производот. Персоналните компјутери во 80-те и 90-те години многу брзо еволуираа, а индустријата подлога за својот развој ја најдоа на овој остров во Источно-кинеското море.

Зачетокот на електронската индустрија на Тајван лежи во првите

вложувања на мулти националните компании во 60-те години кога американските гиганти "Zenit", "Admiral" и "RCA" започнаа со производство на телевизори во Тајван за да ја искористат евтината работна сила. Овие компании за свои потреби обучија повеќе конструктори и раководители на производни линии, но уште поважно, иницираа цела подиндустрија мали семејни компании што произведуваа множество електронски делови. Во одреден дел, ваквата структура и денес е препознатлива. Всушност, тајванската електронска индустрија е мешавина од мали компании каде може да се порача и добие сешто и тоа со вртоглава брзина, а фабриците го отвораат, затвораат или го обновуваат дизајнот на своите производи.

Јапонија се специјализира во конструкцијата на линии за масовно производство што се градеа со години и бараа голем капитал за да станат профитабилни. Сингапур целосно се потпре на мултинационалните компании кои дигаат цели фабрики, додека тајванските производители постепено еволуираа од производство на штеќери и прекинувачи преку плочи со интегрални кола и собирници до денешните форми на електронски производи. Сето тоа почна во 70-те години кога од Јапонија го презедоа водството во производство на цепни калкулатори. Потоа тајванците преминаа на аркадните игри, но сепак најголемиот пробив го направија со персоналните компјутери: прво со пиратските верзии на Apple-2 во раните осумдесети за, по кратко време, потполно самостојно и легално да произведуваат клонирани IBM машини.

Токму во тоа време, Тајван се соочи со "прилив на мозоци" привлекувајќи ги инженерите кои порано

емигрирале на запад на школување или на работа. Повратниците во меѓувреме стекнале силна мрежа деловни врски со САД, но и помош од владата во вид на даночни олеснувања и зголемени буџети за истражување на универзитетите. Оттогаш потекнува и визијата на Стан Ши, сега сопственик и претседател на Асер, тајвански гигант во електронската индустрија, за производство и продажба на персоналец под сопствена етикета. Тоа би ги обединило обученоста и ниската цена на тајванската работна сила. Но ниту тој, ниту многу други не можеа нѝ на сон да го предвидат рапидниот и незапирлив напредок во технологијата на чиповите и неговиот ефект врз пазарот на компјутери. Компјутерот е доста нестабилен производ. Во овој бизнис доминираат фирми што се способни да понудат такви конфигурации и периферии за кои до пред шест месеци можеше само да се сонува, за неколку недели по претставувањето на новиот производ да се почне одново. Пазарот, исто така, бара извонредна потрошувачка свест, што се должи на опасноста од нагло паѓање на цените што всушност и се случи во 80-те, поради трговската војна меѓу електронските гиганти.

Општата потрага по пониски цени донесе поплава од порачки и понуди

за соработка со тајванските фирми. Кај странските фирми секогаш ќе бидат добредојдени нископлатените инженери кои се вешти во манипулацијата на новите периферии и конфигурации и нивно комбинирање во нови решенија. Такви инженери се тајванските, кои се релативно ниско платени. Половина плата на нивните американски колеги изнесува 30 000 \$ годишно. Приливот на нова стручна работна сила е охрабрувачки голем - 60% од тајванските студенти се идни инженери, што е многу повеќе од јужнокорејските 44%, или сиромашните 36% во Јапонија. За градба на notebook компјутерите се бара повисок степен на знаење отколку за десктопот. Според Чиен Минг, раководител на најголемата фабрика за матични плочи во Тајван: "Силата на Тајван лежи во бројните тимови искусни стручњаци што го акумулиравме во последниве 20-30 години. За другите земји да го достигнат нашето ниво, ќе им треба 10-20 години (случајот со Кина, на пример)."

Тајван и понатаму треба да остане силен поради новиот бран партнерство во дизајнот што на компаниите им овозможува да си ги согледаат можностите за следење на натамошниот развој. За сегашниот стадиум на развојот на тајванските фирми зборува Џон Данкл, аналитичар во

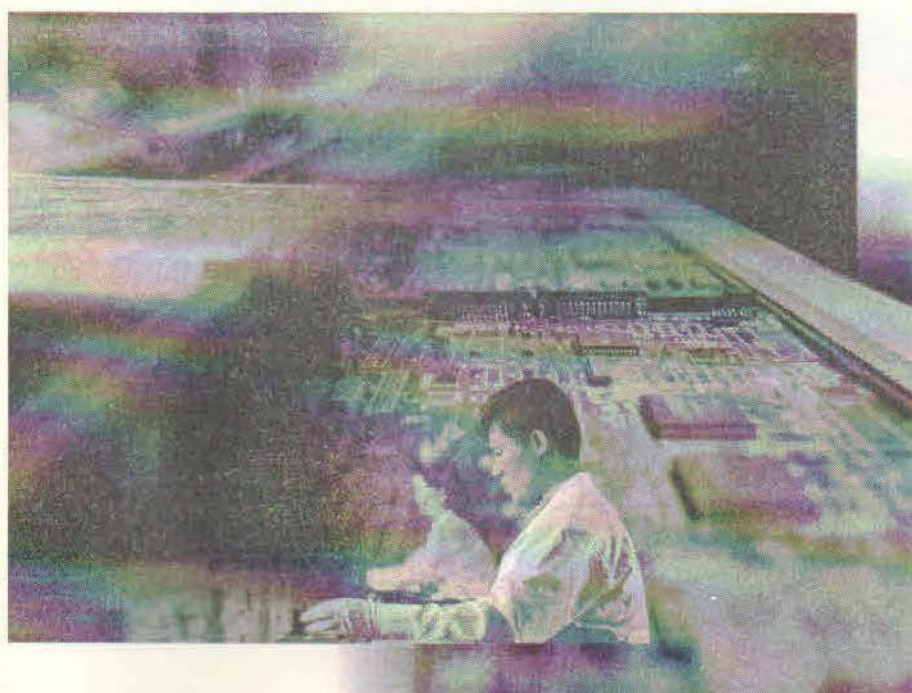
службата за стратешко планирање од Портсмут: "Тајванците дознаваат многу, на пример, за најновите чипови на Intel (водечки американски производител на чипови) пред тие да се појават на пазарот. Во моментот Тајванците учат како да дизајнираат и иновираат."

Петнаесет домашни фабрики најавуваат производство на сопствени динамички чипови за RAM меморија, а почнато е и со сопствено и самостојно производство на екрани од течни кристали за notebook компјутерите...

Угледувајќи се на конкурентските гиганти, доста тајвански компании го селат своето производство во Кина и други азиски земји за да ги намалат трошоците. Само минатата година, тајванските погони во странство произведоа стока во вредност од 3 милијарди долари.

Од 1981 година наваму, Асер (чија продажба минатата година изнесуваше 3,2 милијарди долари) произведува сопствена марка РС компјутери. Според популарноста Асере на десетто место во САД, а седми на меѓународниот (рангирање според International Data Corp.). Сопственикот Ши (како мал, разнесувал јајца за да заработи за живот) го започна пробивот во релативно зафрлени делови на светот, како Чиле или во делови на Европа. За освојување на американскиот пазар тој изготви посебна доктрина слична на начинот на работа на fast food рестораните: потешките делови од опремата однапред со брод се испраќаат од Тајван во САД, а компонентите што се предмет на постojани технолошки унапредувања како што се матичните плочи, диск драјвовите, во последен момент по авион се испраќаат од Тајван и брзо се склопуваат на пазарот. Ши задоволно вели: "На клиентите им обезбедуваме најнова технологија по најповолни цени." Со најновата серија аеродинамички дизајнирани РС компјутери (оценети како последен збор во оваа индустрија) Ши покажува дека Тајван може да се носи со конкуренцијата не само со цените и брзината, туку и со иновацијата. Сепак нека побрза, другите тајвански компании му дишат во врат.

Ѓорѓи Варелов, превод од Time, 24.IX.1995

НОВО! НОВО! НОВО!

**MULTIMEDIA
SYSTEMS**

STATE OF THE ART, RESEARCH,
DEVELOPMENT AND OUR EXPERIENCE

Danco Davcev

MEDIS - informatics

НОВО! НОВО! НОВО!
Ново издание на МЕДИС - информатика!!!
цена: 1.100 денари

Книгата можете да ја поручате на тел. 091 22 22 53.

INFOPROJECT

tel.: 161 889; fax: 161 030

Repro

INFOPROJECT

Computers

Zo & Co. Ltd.

Construction & Design of Electronic Devices

- ▷ Алармни системи за објекти и автомобили
- ▷ Системи за ограничен пристап со картици
- ▷ Надгледување, слушање и снимање
- ▷ Преносни и статични бар код читачи
- ▷ Индустриски хардвер и софтвер
- ▷ Регистрација на работно време
- ▷ Контрола и бележење на телефонски разговори

119-249, 119-329